

FJALA E DEPUTETES ERISA XHIXHO

E ENJTE DATA 22 QERSHOR 2023

E nderuar Kryetare e Kuvendit,

Të nderuar kolegë deputetë,

Sot po diskutojmë një projektligj të rëndësishëm “Për nxitjen e punësimit”, por faktikisht jemi shumë vonë, sepse të rinjtë tanë kanë marrë gomonet për të shkuar drejt vendeve europiane. Kjo do të duhej të ishte tema e diskutimit për shumë nga seancat tona, por pyetja është: a e zgjidh përfundimisht dhe a mjafton ky projektligj për realitetin në të cilin ndodhet sot Shqipëria dhe tregu i punës, i cili po zbrazet me shpejtësi nga profesionistët që po emigrojnë, ndërsa të rinjtë mezi presin të mbarojnë studimet e maturës për t’u nisur drejt vendeve të Europës e më tej? Një qytet i tërë vetëm me të rinj “avullon” nga Shqipëria çdo vit. Të rinjtë ikin, sepse nuk paguhen, nuk ka meritokraci, por ka korrupsion; kanë humbur shpresën për një të ardhme në këtë vend. Rreth 50 për qind e të larguarve gjatë viteve të fundit janë të rinj të moshës 15-29 vjeç. Ata e ndërtojnë jetën e tyre në një realitet të ri ekonomik, gjë që e shuan përfundimisht shpresën e rikthimit në vend. Shqipëria plakët dhe vuan për punëtorë të rinj, aq sa kompanitë po detyrohen të importojnë krah pune për të vijuar aktivitetin. Pa dyshim, kriza e çmimeve e ka bërë më të fortë dëshirën për të ikur. Jemi vendi me pagat më të ulëta në rajon, por kemi çmime shumë të larta. Në Shqipëri çmimet janë sa 61,3 për qind e mesatares së BE-së, sipas të dhënave të raportuara nga INSTAT-i. Pjesa më e madhe e të ardhurave të shqiptarëve, gati 60 për qind, shkojnë për ushqim dhe strehim. Fuqia blerëse ka rënë; konsumi është ulur; shqiptarët të varfër dhe të pashpresë zgjedhin të largohen. Këto janë fakte dhe ky është realiteti. Nëse kthehemi sërish te largimi, nuk mund të lë pa përmendur atë që ka zënë hapësirën në të gjitha ekranet e vendit: eksodin e mjekëve dhe protestën e studentëve. Eksodi i mjekëve nga Shqipëria është një fenomen, i cili ka marrë përmasa shumë të madha gjatë dekadës së fundit. Sipas një studimi, 22 për qind e totalit të mjekëve në Shqipëri kanë emigruar (në shifra janë rreth 1028 nga 4745 mjekë që ka Shqipëria) dhe ata që emigrojnë, janë elita e studentëve të mjekësisë. Eksodi vazhdon...

Sipas studimit, rreth 62 për qind e të diplomuarve në mjekësi në periudhën 2018-2022 pritet të largohen. Qeveria shqiptare, e paaftë për të garantuar pagesa, kushte pune, mundësi karriere si në vendet ku emigrojnë, ka zgjedhur ta frenojë ikjen duke i kushtëzuar me pseudokontrata detyruese. Në fakt, është fatkeqësi që në vitin 2023 ne mendojmë se si të izolojmë trurin e vendit. E kam mbështetur protestën e studentëve, e cila u zhvillua para dy ditësh, me bindjen se ata janë në të drejtën e tyre. Është tërësisht në shkelje të Kushtetutës dhe të çdo kriteri tjetër, përveç aftësisë për të pasur akses në studimet e larta në universitet publike. Janë me mijëra prindër që me sakrificë të shumta kanë përballuar studimet e fëmijëve të tyre dhe këtë e bëjnë pasi i kanë paguar taksat e kësaj qeverie rregullisht, por, pavarësisht kësaj, në mënyrë tërësisht arbitrare qeveria vendos të propozojë rritjen e disafishtë të tarifës së studimit për fëmijët e tyre. Kjo praktikë detyruese është shumë afër atyre praktikave të komunizmit dhe është totalisht e papranueshme. Unë dëgjova këtu edhe ministren, e cila u shpreh se kjo është në vazhden e konsultimit dhe ky nuk është një propozim apo vendim, ndërkohë fakti që studentët kanë dalë në protestë dhe e kanë kundërshtuar këtë vendimmarrje, tregon se është propozuar një draft. Pra, është propozuar një draft, duke e bërë fakt të kryer dhe nuk

ka ndodhur që fillimisht të dëgjoreshin palët e interesuara dhe të zhvilloheshin konsultimet. Kjo cenon të drejtën për akses në arsim dhe penalizon një kategori të veçantë studentësh. Efektet e para do të ndihen tek të ardhurat e familjeve me të ardhura të ulëta, që financojnë me mund e sakrifica përbushjen e ëndrrës së fëmijëve. Kjo pseudokontratë, e cila u imponohet mjekëve të ardhshëm, do të nxitë nga ana tjetër një emigrim parauniversitar. Me një kosto të tillë studimesh shumë maturanë, që synojnë mjekësinë, do të zgjedhin ta ndjekin atë në auditoret jashtë vendit. Kjo qeveri që synon të kurojë emigrimin e mjekëve me kontrata penalizuese, duhet të dijë para së gjithash një gjë që e dinë jo vetëm mjekët, por edhe studentët e mjekësisë, pra që e dinë të gjithë: nuk mund të shërosh një trup duke kuruar simptomat. Shërimi vjen duke kuruar shkakun e kësaj sëmundjeje. Shkaku i emigrimit të mjekëve janë pagat e ulëta në raport me vendet e tjera, kushtet e papërshtatshme të punës, pamundësia e zhvillimit të karrierës dhe mungesa e meritokracisë e plot të tjera, që studentët gjatë këtyre ditëve i kanë artikulluar shumë qartë. Nëse kuron këto shkaqe, qeverisë nuk i duhet të ndërmarrë iniciativa për kontrata që mbajnë peng studentë të përgatitur të universiteteve publike, për të cilët të gjithë kontribuojmë me taksat tona. Thirrja ime sot është që ministret të dëgjojnë studentët e mjekësisë! Është e domosdoshme të dëgjojnë për alternativat që ata japin për përballimin e kësaj problematike që nuk do të rëndojë vetëm familjet e tyre, por të gjithë Shqipërinë, për këtë ikje masive të trurit dhe të rinjve për shkak të gjendjes në të cilën ndodhet sot Shqipëria. Do të duhet të flasim për punësimin dhe të kemi një strategji të qartë afatgjatë, në mënyrë që të përballojmë dhe të pranojmë së pari faktin që kemi një problem shumë të madh me emigrimin e trurit dhe të profesionistëve, më pas të gjejmë të gjithë mekanizmat për ta luftuar atë, për t'ua kthyer Shqipërinë shqiptarëve dhe jo vetëm disave. Faleminderit!